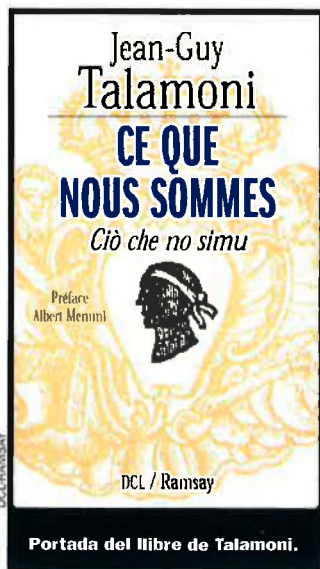

'Ce que nous sommes' (Ed. DCL/Ramsay) és el darrer llibre del líder independentista cors Jean-Guy Talamoni. Un llibre adreçat a França, per a fer pedagogia i desmuntar els mites que des de París han penjat a l'"illa de la Bellesa". Talamoni parla de lluita armada, llengua, clans, Bonnet, Jospin, Napoleó, elogia França i també cita Francesc Antich i Catalunya. Tot seguit en recollim uns fragments.

Portada del llibre de Talamoni.

Nosaltres, els corsos

Com es pot ser cors? A l'absurditat d'una pregunta com aquesta hem volgut respondre de la manera més raonable possible [...] dient, simplement, el que som.

[...] Deturem-nos un instant en el que ens diu Jacques Chirac de la llengua francesa: "Afirmar-se francòfon, és naturalment defensar aquesta llengua que compartim i que estimem. En l'hora de la mundialització dels intercanvis, el primer és ser un mateix, és refusar que s'imposi una llengua única. És refusar l'empobriment cultural de la humanitat. És predicar una certa visió de l'home, de la seva llibertat, i de la seva dignitat. És predicar l'estat de dret i el respecte als principis democràtics."

Substituïm els mots "francòfon" i "llengua francesa" per "corsòfon" i "llengua corsa" i... Jacques Chirac participa en la redacció del projecte polític de Corsica Nazione!

[...] Sota el franquisme la llengua catalana va ser considerada com la de la resistència i el castellà com la de l'opressor. De la mateixa manera, la llengua corsa mai no ha deixat de ser la llengua dels corsos, davant del francès, durant molt temps considerat com un vector de normalització autoritària. [...]

A París, després del temps de l'opressió lingüística, ha vingut el temps del menyspreu a la llengua corsa. Per Angelo Rinaldi, els corsos comparteixen una mateixa manera de xiular les cabres. El fet que ell sigui d'origen cors podria sorprendre. El fenomen, però, és conegut i ja va ser perfectament analitzat fa dècades pel filòsof Albert Memmi. Es tracta de la síndrome del colonitzat, caracterit-

zat sobretot per aquest "complex de sentiments que van de la vergonya a l'autoodi" [...].

El cors avui està amenaçat de desaparició. S'imposen un cert nombre de decisions. [...] En el cas, per exemple, de Catalunya, es van prendre decisions polítiques contra la llengua. L'opressió lingüística va ser la realització de Felip V, de Carles III, de Franco. A la mort d'aquest darrer, són igualment les mesures de naturalesa política les que han permès rehabilitar el català: ensenyament obligatori, oficialització, difusió en l'audiovisual. Els intel·lectuals francesos —amb raó— han criticat vivament l'arabització d'Algèria, sense, tanmateix, adonar-se que els responsables algerians justificaven el seu obscurantisme per referència al model francès [...].

La mentalitat corsa ha estat sovint estigmatitzada. Recentment, un ministre francès atacava la mentalitat "d'aquests que es diuen nacionalistes" a propòsit de la negativa a condemnar les persones acusades d'haver mort el prefecte Érignac. Però de fet, era contra la mentalitat corsa on apuntava. M'explico. Vaig ser el primer a ser interpel·lat pels periodistes quan van arrestar els presumptes autors de l'atemptat. En el seu moment ja el vam condemnar sense ambigüitat. La meva reacció va ser, doncs, recordar la meva condemna a l'acte i alhora rebutjar de condemnar els autors, explicant que jo no era qui per fer de jutge ni de fiscal, i encara menys per donar lliçons a ningú. [...] A casa nostra, la condemna d'un acte no implica la condemna del seu autor. Com ho expressa amb saviesa i profunditat moral una de les nostres dites popu-

lars: *Dicu u peccattu, micca u peccatore* ("Jo dic el pecat no el pecador"). [...] És gràcies sobretot a aquesta "lleï del silenci" que, durant la darrera guerra, cap membre de la comunitat jueva de Còrsega va sortir cap als camps de concentració, cosa que no és el més petit dels nostres orgulls.

[...] No hi ha mentalitat nacionalista com no hi ha llengua nacionalista. Però existeix una llengua i una mentalitat corses que transcendeixen les categories socials i la tria política. La diferència és igual d'important entre un comunista cors i un comunista francès que entre un laborista britànic i un peruà de Sendero Luminoso.

[...] Aquestes línies demostren la complexitat de la societat corsa i les relacions que mantenen els illencs entre ells. Quants militants [de grups armats corses] han trobat refugi a casa d'un electe del RPR o del Partit Socialista? Entre aquests darrers, quants ens informen, o ajuden directament? No comprendre aquesta realitat social i cultural, no tenir en compte aquesta "mentalitat" corsa, exposa l'analista, i sobretot el polític parisenc, a greus desenganys.

[...] Els corsos, en tant que corsos, mai no han agredit cap altre poble. Quan ho feren, va ser en tant que francesos, creient-se francesos [...]. Un dels grans homes d'estat francesos del segle XIX, Jules Ferry, no justificava la colonització per l'existència de "races superiors"? Els corsos que, com Napoleó, van invertir el seu geni individual en les conquestes i l'opressió dels altres pobles ho van fer per França. Els altres, aquells que van treballar per Còrsega, no van tenir la mateixa sort. Malgrat tot van fer grans coses. Tot i que van ser menys espectaculars i van fer córrer menys tinta que les conquestes imperials –i republicanes–, contribuïren molt més al progrés de la humanitat. Escriure, com hem vist adés, la primera Constitució democràti-

Jean-Guy Talamoni és diputat a l'Assemblea Corsa. Forma part de la coalició Independentzia, que avui és la principal formació política d'oposició de l'illa.

ca de la història de la humanitat no va ser la manifestació més petita del geni cors.

[...] Els nacionalistes s'han pronunciat clarament, des de fa moltes dècades, per una certa concepció de llur poble: la comunitat de destí. El 13 d'octubre de 1988, l'Assemblea de Còrsega ha reprès pel seu compte aquesta idea, afirmant en una sessió solemne "l'existència d'una comunitat històrica i cultural viva que agrupa els corsos d'origen i els corsos d'adopció: el poble cors". [...] El nacionalisme ètnic no ha tingut mai predicament en el nostre país ni cap organització política corsa no sabia reconèixer-s'hi. [...]

Per un nacionalista, la qüestió corsa és una qüestió nacional. Tenim una terra,

una llengua, una cultura, una història, una bandera, un himne, ... i no hem de ser una nació? [...] França va reconèixer, en el moment de la seva "compra", el nostre estatut de nació, en una promesa solemne traïda des d'aleshores en tots els punts: "la nostra intenció és d'acordar a la Nació Corsa tots els avantatges que ens pugui demanar" (edicte del rei de França del 5 d'agost de 1764).

[...] [La guerra entre nacionalistes] no es pot eludir amb el pretext que constitueix un episodi extremadament dolorós i, *se Diu vole*, 'si Deu vol', definitivament clos. Jo he estat, amb altres, molt compromès amb el procés de reconciliació, però no crec que s'hagi d'oblidar. Al contrari jo crec indispensable de recordar-se'n, i treure'n totes les lliçons d'aquest sinistre període del nacionalisme cors. Escriure un nou capítol, sí. Però sense arrencar una sola pàgina, ni la més negra. I fins i tot diria: sobretot no pas aquesta! [...] Aquesta "guerra" no tenia res d'espontani, no va poder néixer sense una intervenció exterior. Això no és en cap cas

una excusa pels nacionalistes, que van cometre l'immens error de caure en el parany, i fins i tot d'haver permès que aquest es parés. [...]

La nostra posició davant la violència clandestina és clara: com a organització pública no la justificarem. Però, refusant condemnar-la, nosaltres l'assumim. Que ningú no esperi de nosaltres que rebutgem d'igual manera la violència del fort que agrideix que la del feble que es defensa, i que defensa la seva comunitat. No podem estar al costat de la Divisió nacional antiterrorista i de la seva "secció de repressió de separatismes" (el nom de la qual indica clarament l'existència d'un delictes –o més aviat d'un crim– d'opinió). [...] No podem posar al mateix nivell la clandestinitat naciona-

lista i la clandestinitat *barbouze* [guerra bruta de l'estat]. Aquesta darrera mai no ha estat, encara, clarament condemnada pels dirigents francesos. [...] Els gendarmes incendiaris, a més, avui continuen en actiu, en els estats majors i en les... escoles!

Ens diuen: "la violència política és inacceptable en democràcia." Però hom pot parlar de democràcia quan a un poble li neguen la seva mateixa existència, quan el frau electoral és encoratjat per l'administració, quan les decisions de l'Assemblea de Còrsega, sovint unànimes, són sistemàticament tractades amb menyspreu i acaben en les escombraries parisenques? [...] Per nosaltres, la qüestió de la violència no es pot dissociar de la qüestió de la democràcia, que, a Còrsega, continua sense contruir. [...]

Què ens hem de retreure a nosaltres mateixos?

Els nostres excessos? Potser, però sens dubte encara més les nostres timideses davant certes injustícies i la nostra incapacitat d'estar a l'alçada de les circumstàncies. [...] L'orgull individual dels responsables, l'orgull col·lectiu dels grups, fins i tot els grupuscles? Sense dubte. [...] Les transgressions, en benefici propi, del codi civil? Sí, això ha existit.

Però sobretot, el retret més seriós que hom pugui fer als nacionalistes corsos és haver estat prou inseqüents i naïfs per caure en els paranys de París. I crec poder afirmar que això no es reproduirà més.

[...] Els revolucionaris frenètics de fa dos-cents anys han esdevingut avui conservadors, no menys frenètics. Són, de fet, conservadors de museu! El d'una vella revolució empolsegada, els valors de la qual no tenen res a veure amb les necessitats de la França d'avui ni amb les necessitats de la seva integració en el món modern. [...] I així mantenen contra vent i marea una lògica departamentalista totalment irreconciliable amb la construcció europea. Al segle XVIII la creació del departament, circumscripció dissenyada arbitràriament, tenia per objectiu d'esborrar les especificitats regionals i fer esdevenir els francesos no només iguals, sinó idèntics.

[...] Després de molts anys, estic per-

suadit que, tenint en compte les jugades a curt termini de la situació corsa, no serà possible esperar a tenir una majoria de nacionalistes a l'illa per canviar les coses. L'exemple de la llengua és significatiu. [...] Es tracti de la descorsicació dels llocs de treball, de l'especulació immobiliària, de la supervivència de l'agricultura i el món rural, o del desenvolupament econòmic i social, hi ha una urgència. Així mateix, siguin quines siguin les prevencions que hom pugui tenir pel que fa als càrrecs electes dits "tradicionals" [socialistes i conservadors de l'Assemblea corsa, clanistes i profrancesos], cal constatar que també són representants del poble cors i que la situació ens imposa buscar punts de convergència amb ells. [...]

Lionel Jospin ha tingut el coratge de prescindir de condicions per obrir les discussions. És, sembla, l'interlocutor més seriós que hem tingut fins ara.

[...] Quan arriba el moment, cal saber seure a la mateixa taula que els enemics. [...] Un punt essencial és que el procés no perjudiqui ningú, al contrari, que beneficiï tothom. Ningú no n'ha d'ésser exclòs. [...]

Els nacionalistes estan ben decidits a continuar, amb nombrosos corsos més, fent de sentinelles vigilants de la protecció del patrimoni natural insular. La venda de la terra corsa pren proporcions més que preocupants i és legítim inquietar-se per un fenomen que no només té conseqüències econòmiques i ambientals. Així, referint-se a la compra massiva de béns immobiliaris per part d'estrangers, el president socialista de la regió de Balears, Francesc Antich, s'alarmava: "la cultura autòctona està en perill". L'amenaça pesa igualment damunt la nostra illa. [...]

Elogi de França. Si bé jo no puc compartir "la fortuna d'ésser francès", títol d'una obra de Christine Clerc, sí que la comprenc molt bé, perquè, de fet, jo mateix he fet també aquesta gira per França que ella descriu amb delectació. He apreciat els paisatges, les dones i els homes que m'he trobat en aquestes ocasions. A diferència de l'autor, jo no em puc sentir totalment a casa meua, però jo no m'hi sento tampoc totalment estranger, ja que aquest sentiment no el tinc

quan viatjo per Europa, ja sigui a Bèlgica, Itàlia o a Catalunya, creuant les muntanyes del cantó de Vaud o deambulant per les Rambles... [...] França també és per nosaltres aquesta llengua i aquesta cultura que compartim, i que igualment és part del que som avui, aquesta francofonia en què nosaltres participem, els autors que hem après i que els hi ensenyaran als nostres infants, alhora que apendran la literatura insular. França és aquesta llengua subtil que els corsos han integrat i que estimen. [...] França és també una contribució determinant a la història de les idees [...] No és útil ni raonable intentar quantificar el bé i el mal que francesos i corsos ens hàgim pogut fer mútuament des de fa 250 anys.

[...] La independència no es pot atènyer sense una voluntat majoritària dels corsos, car és el nostre poble qui disposa del dret a la independència. Pertoca als independentistes de convèncer els corsos d'exercir aquest dret. [...] L'objecte del Procés de Matignon no és la independència, però és un avenç institucional que ens hi pot acostar. Després de la reforma de 2004, el debat essencial serà de tota evidència el de la independència. Naturalment, aquest concepte en mutació permanent d'aquí a aleshores haurà evolucionat, a partir del progrés de la integració europea. [...] Aquest doble moviment en direcció, d'una part, a Europa i, de l'altra, a Còrsega comportarà progressivament l'afebliment de l'espai polític intermediari —a saber, la tutela francesa—, esdevingut una càrrega i una complexitat inútil.

[...] A Còrsega, com per exemple a Escòcia, el clanisme en la seva expressió cultural i social, traducció de la solidaritat familiar i amical, ha estat —i es manté— com una cosa positiva. La seva versió per la política dels politicastes ha engendrat els qui avui hom anomena clanistes. Els qui exerceixen el xantatge per un servei que caldrà retornar i no s'obliden mai de recordar el servei prestat. [...] La societat corsa està gangrenada pel clientelisme, i els dirigents parisenques —que hi han trobat grans beneficis— han afavorit el seu desenvolupament.

Recollit per *Oriol Cortacans*